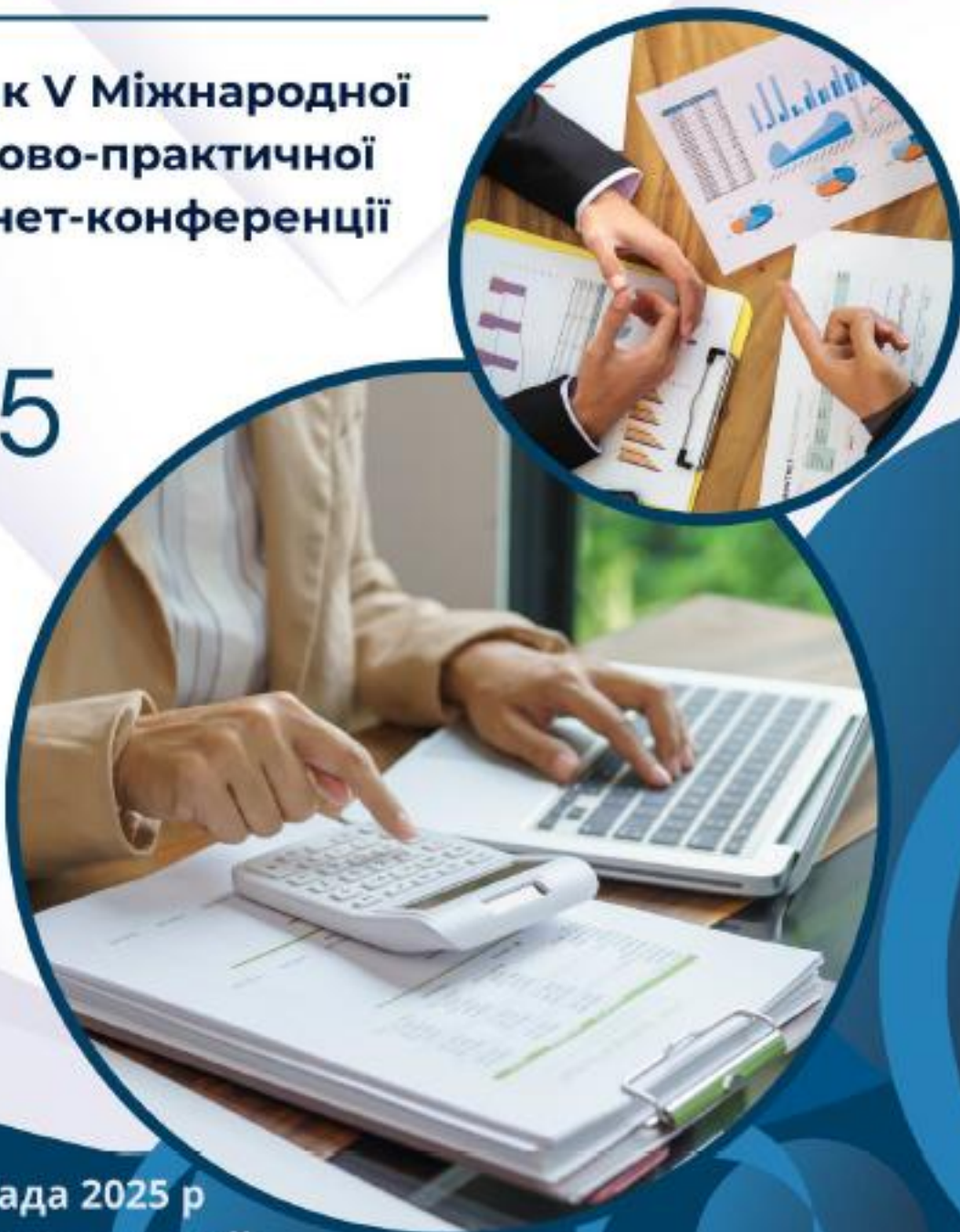

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АУДИТУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АНАЛІЗУ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Збірник V Міжнародної
науково-практичної
Інтернет-конференції

2025

18 листопада 2025 р
Херсон - Хмельницький

<p>Лабунська С. В., д.е.н., професор, Підвербна С. В., здобувач Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна Організація обліково-аналітичного супроводу оцінки ефективності використання основних засобів на підприємстві</p>	52
<p>Макарович В. К., д.е.н., доцент, Леврінц Ю. Ю., здобувач Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна Гармонізація національної системи обліку запасів в Україні з вимогами МСБО 2 «Запаси»</p>	55
<p>Малиновська К. О., к.е.н., викладач, Ковальчук Є. В., здобувач Відокремлений структурний підрозділ «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», м. Житомир, Україна Проблеми ведення оціночної діяльності</p>	58
<p>Марчук У. О., к.е.н., доцент Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна Комплексна оцінка ризику діяльності підприємств виноробної галузі в системі обліку та контролю</p>	61
<p>Михайловина С. О., к.е.н., доцент Уманський національний університет, м. Умань, Україна Облік і контроль екологічного податку в умовах євроінтеграції та зеленої трансформації економіки</p>	63
<p>Мірошніченко О. В., к.е.н., доцент, Лутай А. О., здобувач Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету, м. Суми, Україна Особливості визнання та класифікації нематеріальних активів відповідно до П(С)БО та МСФЗ</p>	65
<p>Мірошніченко О. В., к.е.н., доцент, Цирулик В. О., здобувач Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту Сумського державного університету, м. Суми, Україна Організаційно-методичні засади організації обліку та контролю витрат з оплати праці</p>	69
<p>Мокієнко Т. В., к.е.н., доцент, Пархоменко С. С., здобувач Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна Облік операційних витрат в умовах сталого розвитку</p>	74
<p>Нестерук Г. В., викладач, Гладій А. Л., здобувач Відокремлений структурний підрозділ «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», м. Хмельницький, Україна Еволюція бухгалтерського обліку: від класичних до цифрових підходів</p>	77
<p>Овчарова Н. В., к.е.н., доцент, Варуха А. В., здобувач Сумський державний університет, м. Суми, Україна Особливості обліку розрахунків з іноземними постачальниками</p>	81

Різні джерела використовуються для покриття витрат при поточному, капітальному ремонті та інших поліпшеннях. Такими джерелами можуть бути: віднесення до поточних витрат, за рахунок попередньо створених резервів, на збільшення вартості об'єктів з подальшим списанням через амортизацію.

Отже, щодо ведення обліку в автопідприємствах мають встановлюватися особливі правила облікової політики стосовно: визначення облікової вартості транспортних засобів; обрання методу нарахування амортизації з врахуванням ліквідаційної вартості об'єктів чи розрахунку орендних (лізингових) платежів; способів та джерел списання витрат на ремонти та інші поліпшення техніки; списання паливно-мастильних матеріалів, автомобільних шин; орієнтовної структури витрат підприємства; визначення правил формування і списання витрат майбутніх періодів, створення резервів і забезпечень під майбутні витрати та платежі; розмежування витрат на виробничі і невиробничі, поточні і капітальні та інше.

Література:

1. Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту України, Міністерства статистики України від 29 грудня 1995 року № 488/346 : наказ Міністерства інфраструктури України та Міністерства економічного розвитку України № 1005/1454 від 10.12.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1005733-13> (дата звернення: 6.11.2025).

2. GPS-моніторинг громадського транспорту. URL: <https://dozor.tech/service/gps-monitoring-gromadskogo-transportu> (дата звернення: 6.11.2025).

УДК 657.42

*Лабунська С. В., д.е.н., професор,
Підвербна С. В., здобувач
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
м. Харків, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО СУПРОВОДУ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах нестабільного конкурентного середовища та необхідності технологічної модернізації виробничих потужностей українських підприємств, питання ефективності використання основних засобів (ОЗ) набуває стратегічного значення. Основні засоби займають значну частку у складі вартості активів, відповідно, їхня оптимальна експлуатація та об'єктивна оцінка є ключовими факторами у забезпеченні фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства.

Рис. 1. Динаміка вартості основних засобів та капітальних інвестицій за 2013 – 2024 рр., млн грн.

Джерело: узагальнено автором на основі [1].

З огляду на зростання вартості основних засобів та обсягів капітальних інвестицій (Рис. 1) в Україні, критично важливою є ефективність їхньої експлуатації для отримання прибутку та зміцнення конкурентоспроможності. Таким чином, розробка та вдосконалення методології обліково-аналітичного супроводу стає необхідною умовою для забезпечення надійної інформаційної бази та стратегічного управління виробничими ресурсами.

Вивченню сутності ОЗ та методології оцінки їх ефективності присвятили свої праці такі дослідники, як Вороніна А., Луцька Н., Лопатовська О. та інші [3-5]. Незважаючи на значні здобутки у цьому напрямку, питання визначення системи показників для оцінки ефективності інвестиційних проектів та інформаційного підґрунтя для їх розрахунку потребує подальшого наукового розгляду.

Метою дослідження є вивчення та систематизація існуючих методів оцінки ефективності використання основних засобів та розробка пропозицій щодо удосконалення системи ключових показників ефективності на основі використання показника залишкового доходу.

Згідно з НП(С)БО 7 «Основні засоби» основні засоби – це матеріальні активи, які перебувають на балансі підприємства з метою використання їх у процесі виробництва або реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг, лізингу або інших функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року [2]. У податковому обліку розрізняють виробничі та невиробничі засоби. Виробничі призначення для використання з метою отримання доходу, тоді як невиробничі найчастіше призначені для соціальних потреб працівників.

Ефективність використання ОЗ відіграє ключову роль в отриманні прибутку та формуванні собівартості продукції. Витрати на утримання виробничих основних засобів включаються до собівартості продукції, відповідно їх коливання впливає на величину прибутку, що закладений в ціну продукції, що реалізується.

Традиційна система показників оцінки ефективності ОЗ (KPI) містить такі

показники, як фондвіддача, фондомісткість, рентабельність основних засобів та інші, і орієнтована лише на бухгалтерський прибуток, проте не враховує фінансовий аспект, а саме вартість капітальних інвестицій.

Інноваційний підхід, який би був всеохоплюючим в контексті оцінки окупності капітальних вкладень, передбачає розрахунок рентабельності на основі залишкового доходу. Залишковий дохід (Residual income, RI) – це надлишок прибутку, що залишається після вирахування капітальних інвестицій в основні засоби, що використовується при оцінці.

Формула залишкового доходу має вигляд:

$$RI = \text{чистий дохід} - (\text{вартість власного капіталу} \times \text{власний капітал}) \quad (1),$$

де:

чистий дохід – визначається на основі даних Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід);

вартість власного капіталу – це мінімальна очікувана норма прибутковості, яка використовується як ставка плати за капітал;

власний капітал – це балансова вартість простого власного капіталу, інвестованого в активи, зокрема в основні засоби.

Якщо $RI > 0$, це означає, що основні засоби створюють додаткову економічну цінність, що перевищує суму вкладень в ОЗ. Якщо $RI < 0$, це означає, що ОЗ не створюють додаткової економічної вигоди, незважаючи на прибутковість, бо не покривають витрати на вартість власного капіталу.

Отже, пропонується модернізувати існуючу систему показників ефективності, додавши наступні показники, базою для розрахунку яких є залишковий дохід:

$$\text{Рентабельність ОЗ} = \frac{\text{Залишковий дохід (RI)}}{\text{Середньорічна вартість основних фондів}} \quad (2),$$

Цей показник відображає суму залишкового доходу, що припадає на кожен гривню вкладень в основні виробничі фонди.

$$\text{Маржа} = \frac{\text{Залишковий дохід (RI)}}{\text{Дохід від реалізації}} \quad (3),$$

Цей показник визначає частку економічної доданої вартості у загальній виручці, що дозволяє оцінити ефективність різних основних засобів.

Принципами організації обліково-аналітичної бази для розрахунку наведених показників мають бути спеціалізація обліку за виробничими цехами та регулярний перегляд вартості власного капіталу, що забезпечить якість та точність інформаційної бази, надавши керівництву точний інструмент оцінки та раціоналізації експлуатації основних виробничих фондів.

Отже, у результаті дослідження було узагальнено існуючі показники оцінки ефективності основних засобів та обґрунтовано недолік їх застосування.

Натомість було запропоновану систему показників КРІ заснованих на розрахунку залишкового доходу (RI). Ці показники є надійним інструментом забезпечення якості аналітичного супроводу для визначення додаткової економічної цінності ОЗ, що переважає вартість капітальних інвестицій, а також створення основи для прийняття інвестиційних рішень.

Література:

1. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL : <https://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.11.2025).
2. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Закон України від 27.04.2004 № z0288-00. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 15.11.2025).
3. Voronina A., Hanzіuk S., Hanzіuk K. Assessment of the efficiency of the use of basic resources using the tools of taxonomic analysis. *Economic bulletin of the dniprovs'k state technical university*. 2023. No. 2(5). P. 52–59. URL: [https://doi.org/10.31319/2709-2879.2022iss2\(5\).271091pp52-59](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2022iss2(5).271091pp52-59) (дата звернення: 15.11.2025).
4. Луцька Н., Цюцяк І., Цюцяк А. Сутність основних засобів та аналіз ефективності їх використання в умовах цифрової трансформації. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 6 (91). С. 71-80. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib> (дата звернення: 15.11.2025).
5. Лопатовська О. О., Нікольчук Ю. М., Бондарук С. Р. Основні засоби підприємства: методика аналізу та ефективність використання. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 5 (05). С. 75–81. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-13> (дата звернення: 15.11.2025).

УДК 657

Макарович В. К., д.е.н., доцент,
Леврінц Ю. Ю., здобувач
Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II,
м. Берегове, Україна

ГАРМОНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ В УКРАЇНІ З ВИМОГАМИ МСБО 2 «ЗАПАСИ»

Процеси євроінтеграції та стратегічного курсу України на побудову прозорої фінансової звітності відповідно до міжнародних вимог актуалізують питання гармонізації національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку із міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ). Одним із напрямків необхідної гармонізації є облік запасів. Запаси становлять одну з найвагоміших складових активів підприємства, а тому їх точна оцінка, належна класифікація та раціональне управління безпосередньо впливають на достовірність фінансової звітності, формування собівартості продукції та фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання.